



# LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

---

## LĒMUMS PAR TIESVEDĪBAS IZBEIGŠANU

*Rīgā 2006. gada 28. jūnijā*

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas rīcības sēdes priekšsēdētājs Aivars Endziņš, tiesneši Gunārs Kūtris, Romāns Apsītis, Aija Branta, Ilma Čepāne un Andrejs Lepse,

2006. gada 28. jūnijā rīcības sēdē, izskatot lietu Nr. 2006-02-01 “Par Azartspēļu un izložu likuma 42. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 3. panta pirmajai daļai un 4. panta trešajai, ceturtajai un piektajai daļai”,

### **konstatēja:**

**1.** 2006. gada 15. februārī Latvijas Republikas Satversmes tiesa (turpmāk – Satversmes tiesa) ierosināja lietu pēc divdesmit 8. Saeimas deputātu pieteikuma.

Pieteikumā apstrīdēta Azartspēļu un izložu likuma 42. panta (turpmāk – apstrīdētā norma) atbilstība Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam un Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 3. panta pirmajai daļai un 4. panta trešajai, ceturtajai un piektajai daļai.

Apstrīdētā norma noteica pašvaldības tiesības azartspēļu regulēšanā un kārtību, kādā pašvaldība izsniedz atļauju organizēt attiecīgās azartspēles konkrētajās telpās (turpmāk - atļauja). Pieteikuma iesniegšanas brīdī apstrīdētā norma paredzēja, ka pašvaldība atļauju neizsniedz, ja azartspēļu organizēšana paredzēta likuma 41. panta otrajā daļā noteiktajās vietās, bet pārējos gadījumos pašvaldība atļauju izsniedz.

**2.** Pieteikuma iesniedzējs – **divdesmit 8. Saeimas deputāti** – lūdz atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 1. pantam un Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 3. panta pirmajai daļai un 4. panta trešajai, ceturtajai un piektajai daļai.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma liedz pašvaldībām noteikt teritorijas, kurās aizliegts organizēt azartspēles, un jebkādā veidā ietekmēt azartspēļu izplatību. Atļauju izsniegšana atbilstoši apstrīdētajā normā noteiktajam regulējumam esot nevis pašvaldības tiesība, bet gan formāls un tehnisks pienākums, ko valsts esot deleģējusi pašvaldībām.

Divdesmit 8. Saeimas deputāti secina, ka ar apstrīdēto normu ir pārkāpts Satversmes 1. pantā ietvertais varas decentralizācijas princips, kura pamatā ir “spēja vietējā līmenī efektīvāk veidot plānošanu, pilnīgāk izmantojot lokāli pieejamo specifisko un precīzāko informāciju”.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka likumdevējs, liedzot pašvaldību teritorijā dzīvojošiem iedzīvotājiem ar savas pašpārvaldes starpniecību noteikt savā teritorijā augstāku morāles minimumu (lielāku azartspēļu ierobežojumu), ir rīkojies pretēji demokrātiskas pašpārvaldes principam.

Pieteikumā ir norādīts, ka apstrīdētā norma neparedz pašvaldību tiesības azartspēļu regulēšanā, un tādējādi tā ir pretrunā ar Eiropas Vietējo pašvaldību hartā nostiprināto subsidiaritātes principu, kas ir viens no demokrātiskas iekārtas pamatprincipiem.

**3.** Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto normu, – **Latvijas Republikas Saeima** (turpmāk – Saeima) – atbildes rakstā nepiekrīt pieteikuma iesniedzēja viedoklim. Saeima norāda, ka, pieņemot azartspēles regulējošos normatīvos aktus, likumdevējs ir centies panākt saprātīgu līdzsvaru starp azartspēļu organizētāju tiesībām un sabiedrības interesēm mazināt no azartspēlēm atkarīgo cilvēku skaitu.

Saeima sniedz ieskatu par azartspēļu tiesiskā regulējuma izveidi Latvijā, norādot, ka pašvaldībām iespēja līdzdarboties azartspēļu organizēšanas ierobežojumu noteikšanā ir dota jau kopš 1994. gada 2. jūlija, kad stājās spēkā likums “Par izlozēm un azartspēlēm”. Arī 2005. gada 17. novembrī pieņemtajā Azartspēļu un izložu likuma attiecība uz pašvaldību tiesībām azartspēļu biznesa regulēšanā esot faktiski saglabāts tas pats tiesiskais regulējums.

Atbildes rakstā ir norādīts, ka ar apstrīdēto normu ir noteikta citāda pašvaldības loma azartspēļu regulēšanā, taču tas nenozīmē atkāpšanos no gadiem ilgi konsekventi ievērotā principa, ka azartspēļu izplatība ir ierobežojama tiktāl, ciktāl to prasa dažādo interešu ievērošana.

Saeima neapšaubā pieteikumā ietvertās teorētiskās atziņas par subsidiaritātes principu un decentralizāciju, tomēr Saeima nepiekrīt

pieteikuma iesniedzēja apgalvojumam, ka apstrīdētā norma, neparedzot pašvaldībai rīcības brīvību attiecīgo lēmumu pieņemšanā, ir pretrunā ar augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

Apstrīdētā norma neparedzot pašvaldībai tikai tehnisku un formālu deleģējumu. "Tas vien, ka iestādei, kura izdod administratīvo aktu, nav piešķirta rīcības brīvība administratīvā akta satura noteikšanā vai izdošanas vajadzības izvērtēšanā, pats par sevi nenozīmē, ka tas ir tikai tehnisks uzdevums". Lietderības apsvērumus iestādes vietā izdara likumdevējs, jo tā varot vispārināt un no vispārinājuma izrietošos secinājumus ietvert likumā. Savukārt "pašvaldības funkcija šādā gadījumā ir nevis izvērtēt lietderību, bet piemērot likumā noteiktos ierobežojumus konkrētai vietai, izdodot obligāto administratīvo aktu".

Tomēr atbildes rakstā ir arī norādīts, ka 2006. gada 23. martā Saeima otrajā lasījumā ir atbalstījusi likumprojektu "Grozījumi Azartspēļu un izložu likumā", kas citastarp ierosina Azartspēļu un izložu likuma 42. pantu papildināt ar jaunu trešo daļu, paredzot, ka "pašvaldība var izdot ne tikai obligāto administratīvo aktu un piemērot likuma 41. pantā noteiktos ierobežojumus, bet arī izdot brīvo administratīvo aktu atbilstoši 42. panta trešajā daļā ietvertajam nenoteiktajam tiesību jēdzienam".

4. Saeima 2006. gada 8. jūnijā pieņēma un 2006. gada 4. jūlijā stāsies spēkā likums "Grozījumi Azartspēļu un izložu likumā", ar kuru tiek grozīta apstrīdētā norma. Azartspēļu un izložu likuma 42. pants papildināts, tā trešajā daļā paredzot, ka "ja azartspēles paredzēts rīkot vietā, uz kuru nav attiecināmi šā likuma 41.panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi, par atļauju organizēt azartspēles katrā konkrētajā gadījumā lemj pašvaldības dome (padome), izvērtējot to, vai azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu".

5. 2006. gada 27. jūnijā Satversmes tiesa pieteikuma iesniedzēja vārdā saņēma 8. Saeimas frakcijas Jaunais laiks priekšsēdētāja vietnieka Arta Kampara parakstītu iesniegumu Nr. 8/1-2-k/179. Iesniegumā ir norādīts, ka pieņemtie grozījumi novērsuši Azartspēļu un izložu likuma 42. panta neatbilstību Satversmes normām. Pieteikuma iesniedzējs atsauc iesniegto pieteikumu par Azartspēļu un izložu likuma 42. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 3. panta pirmajai daļai un 4. panta

trešajai, ceturtajai un piektajai daļai, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 1. punktu.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes tiesa likuma 29. panta pirmās daļas 1. un 2. punktu, Satversmes tiesa

**nolēma:**

izbeigt tiesvedību lietā Nr. 2006-02-01 “**Par Azartspēļu un izložu likuma 42. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 3. panta pirmajai daļai un 4. panta trešajai, ceturtajai un piektajai daļai**”.

Lēmums nav pārsūdzams.

Rīcības sēdes priekšsēdētājs

Aivars Endziņš